



**II XORNADAS  
INTERNACIONAIS DE  
EDUCACIÓN  
AMBIENTAL DO CEIDA**

Colabora



ORGANISMO  
AUTÓNOMO  
PARQUES  
NACIONALES



**Semana do 23 ao 27 de Abril de 2018**  
**Castelo de Santa Cruz, s/nº, Santa Cruz de Liáns-Oleiros (A Coruña)**  
**Máis información e inscricións: [www.ceida.org](http://www.ceida.org)**  
**Tfno: 0034 981 630 618**



**SESIÓN DE MAÑÁN**

■ **10.00 Inauguración**

- D. Ángel García Seoane, Alcalde do Concello de Oleiros
- Dna. Beatriz Mato Otero, Conselleira de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio da Xunta de Galicia
- D. Julio Abalde Alonso, Reitor da Universidade da Coruña
- D. Ramón Villares Paz, Presidente do Consello da Cultura Galega

■ **10.30 Conferencia Inaugural**

- D. Luis Moita, Profesor Catedrático de “Teorías das Relacións Internacionais”, Director do Departamento de Relacións Internacionais e membro do Consello Científico da Universidade Autónoma de Lisboa

■ **11.30 Descanso**

■ **12.00 Contextualización Histórica da Educación Ambiental**

- Dna. Susana Calvo Roy, Xefa de Servizo de Formación do Organismo Autónomo Parques Nacionais e Presidenta da Comisión de Educación e Comunicación da UICN
- D. Juan Casares Long, foi Director Xeral do Centro de Información e Tecnoloxía Ambiental (CITA) da Xunta de Galicia e exreitor da Universidade de Santiago de Compostela
- D. Xosé A. Fraga Vázquez, Director do Instituto José Cornide de Estudos Coruñeses
- Dna. Araceli Serantes Pazos, Profesora da Facultade de Ciencias da Educación na Universidade da Coruña

**SESIÓN DE TARDE**

■ **16.30 Mesa Redonda: Outras iniciativas asociadas á Educación Ambiental**

- Modera: Miguel Pardellas Santiago, Grupo de Investigación en Pedagogía Social e Educación Ambiental (SEPA) da Universidade de Santiago de Compostela e membro da Sociedade Galega de Educación Ambiental (SGEA)



**MARTES 24 DE ABRIL DE 2018**

**SESIÓN DE MAÑÁN**

■ **10.00 A Educación Ambiental fronte ás ameazas no medio mariño**

- D. Emilio Fernández Suárez, Catedrático de Ecoloxía da Universidade de Vigo e Director do Campus de Excelencia Internacional “Campus do Mar”
- D. Ignacio Torres Ruíz-Huerta, Subdirector da Fundación Biodiversidad
- D. Antonio García Allut, Doutor en Antropoloxía Social e profesor da Universidade da Coruña, Director da Fundación Lonxanet
- D. Juan Antonio López Jaime, Presidente do Comité Español da UICN e Director da Aula do Mar de Málaga

■ **11.30 Descanso**

■ **12.00 Boas Prácticas no Medio Mariño**

- D. José A. Fernández Bouzas, Director Conservador do Parque Nacional Marítimo Terrestre das Illas Atlánticas de Galicia
- D. Francisco Franco del Amo, Director Técnico do Aquarium Finisterrae
- D. Alfredo López Fernández, Presidente da Coordinadora para o Estudo dos Mamíferos Mariños (CEMMA)
- D. Xosé Manuel Barros Hermida, Socio Fundador de Mar de Fábula

**SESIÓN DE TARDE**

■ **16.30 A Educación Ambiental fronte ao Cambio Climático e os Incendios**

- D. Francisco Díaz-Fierros Viqueira, Catedrático Emérito de Edafoloxía e Química Agrícola da Universidade de Santiago de Compostela. Vicepresidente do Consello de Cultura Galega
- D. Francisco Heras Hernández, Área de Estratexias de Adaptación, Subdirección General de Coordinación de accións fronte al Cambio Climático, Ministerio de Agricultura y Pesca, Alimentación y Medio Ambiente
- Dna. María da Conceição Almeida Colaço, Enxeñeira forestal e consultora da FAO para a xestión forestal



## SESIÓN DE MAÑÁN

### ■ 10.00 Boas prácticas en Educación Ambiental

- Exemplos na África Occidental. D. Victor Borges , Consultor independente, formador e conferenciante. Foi Ministro da Educación, Cultura e Deporte, Ministro da Educación e Valorización de Recursos Humanos e Ministro dos Negocios Estranxeiros, Cooperación e Comunidades do Goberno de Cabo Verde
- A experiencia na Junta de Andalucía. D. Ricardo de Castro, Xefe de Servizo de Educación Ambiental e Formación, Consejería de Medio Ambiente y Ordenación del Territorio da Junta de Andalucía
- Laboratorio de Educaçao e Política Ambiental da Universidade de Sao Paulo. Dna Simone Portugal, Pesquisadora Colaboradora da Universidade de Sao Paulo.

### ■ 11.30 Descanso

### ■ 12.00 Boas prácticas en Educación Ambiental

- O Programa Ambiental da Universidade da Coruña. D. Manuel Soto Castiñeira, Catedrático de Química e Enxeñaría Agrícola e Director da Oficina de Medio Ambiente da Universidade da Coruña
- A Educación Ambiental no Ensino Secundario. Dna. Olga Aguiar Enríquez, Directora do IES Poeta Díaz Castro
- A Educación Ambiental na Administración Local: Programa Revitaliza. D. Manuel Domínguez Rey, Cooperativa Ventos, Estudos Ambientais

## SESIÓN DE TARDE

- Proxecto Ríos. Dna. Virxinia Rodríguez, Presidente e vogal de ríos e D. Ramsés Pérez, Vogal de Educación Ambiental de ADEGA
- Voz Natura. D. José Antonio Díaz Nuñez, Micólogo e experto en Educación Ambiental, foi asesor ambiental deste programa durante 17 anos
- A importancia da Documentación na Educación Ambiental
  - A experiencia do CENEAM
  - A experiencia do CEIDA



**XOVES 26 DE ABRIL DE 2018**

**SESIÓN DE MAÑÁN**

- **10.00 A Educación para a sostibilidade en España.** D. Javier Benayas del Álamo, Profesor Titular de Ecoloxía, Departamento de Ecoloxía da Universidad Autónoma de Madrid
- **10.30 A traxectoria do Centro Nacional de Educación Ambiental (CENEAM).** D. Javier Pantoja, Director do CENEAM
  
- **11.00 Descanso**
  
- **11.30 Conferencia Maxistral**
  - D. Sergio Guevara Sada, Coordinador de la Cátedra UNESCO-UNITWIN, Reserva de Biosfera en Ambiente Urbano e Presidente da Red UNESCO IBEROMaB
- **12.30 O potencial das Reservas de Biosfera para a Educación Ambiental**
  - Equipo Técnico da Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo e o CEIDA
- **13.00 A Educación Ambiental en Cabo Verde. Declaración de Reservas de Biosfera e as súas oportunidades**
  - D. Alexandre Nevsky Rodrigues, Director Nacional do Ambiente do Ministerio de Agricultura e Ambiente de Cabo Verde

**SESIÓN DE TARDE**

- **Saídas de Campo (Optativas):**
  - a) Visita a Equipamentos no Concello de Oleiros:
    - a. Aula do Mar de Mera-Centro de Recepción de Visitantes do Monumento Natural Costa de Dexo-Serantes
    - b. Centro de Recuperación de Fauna Salvaxe
  - b) Visita á Aula da Natureza Juan Lembeye e á Ría do Burgo – Concello de Culleredo



**VENRES 27 DE ABRIL DE 2018**

**SESIÓN DE MAÑÁN**

**■ 10.00 Percorrido histórico dos Congressos de Educación Ambiental para os países lusófonos e Galicia**

- D. Marcos Sorrentino, Profesor da Universidade de São Paulo, Escola Superior de Agricultura Luiz de Queiroz, Departamento de Ciencias Florestais. Coordinador do Laboratorio de Educación e Política Ambiental (OCA)
- Dna. Aidil Borges, Coordinadora de proxectos de Educación, Formación no Ministerio do Ambiente do Goberno de Cabo Verde
- D. Joaquim Ramos, Presidente da Direção Nacional da Associação Portuguesa de Educação Ambiental (ASPEA)
- D. Carlos Vales, Director do CEIDA

**■ 12.00 Descanso**

**■ 12.30 Balance das xornadas, conclusións e propostas de futuro**

**■ 13.30 Clausura**

